

AIKALISÄ KULTTUURI

Suomi-elokuva monimuotoistuu

Suomessa tehdään nykyään paljon indie-elokuvia. Arttu Haglundin Poissa on yksi niistä.

» Rauma

MAARIT ANTILA, LÄNSI-SUOMI

Pienen budjetin elokuvat ovat laajentaneet Suomi-elokuvan käsitettä, ja nyt jo valtavirta ottaa sieltä vaikutteita, sanoo elokuvaohjaaja **Arttu Haglund**.

Elokuisella Blue Sea Film Festivalilla nähtiin jälleen myös pienen budjetin elokuvia. Haglund lukeutuu myös itse indie-elokuvien tekijöiden joukkoon: hänen ensimmäinen pitkä elokuvansa *Poissa* valmistui omakustanteena parinkymmenen tuhannen euron budjetilla.

– Omakustanteet mahdollistavat myös erilaisten, yllättävien tarinoiden kertomisen, sanoo *Poissa*-elokuvan pääosanesittäjä **Panu Tuomikko**.

Mitä ihmettä: teleporttausta

Poissa-elokuvan kohdalla voidaan puhua nimenomaan erilaisesta tarinasta. Siinä päähenkilö, Tuomikon esittämä Matti on elämässään umpikujaan ajautunut perheenisä, joka teleporttaa itsensä sinne, missä mieluummin haluaisi olla. Kotikulmat vaihtuvat pian maailman matkailuun.

– Olen lapsuudesta saakka ollut *Back to the future* -elokuvien fani. Eka ajatukseni olikin se, että teleporttausta ei suomalaisessa elokuvassa ennen olekaan tehty, Haglund sanoo.

Elokuvan ydintä eivät ohjaajan mukaan kuitenkaan ole siirtymät ja maailmanmatkailu.

– Niitä ei ole tehty itsetarkoituksella, vaan niiden kautta käsitellään tärkeitä asioita, kuten vapaudenkaipuuta, riittämättömyyden tunnetta ja kyvyttömyyttä kommunikoituihin.

Pohjimmiltaan elokuvassa käsitellään ohjaajan mukaan tyypillisiä perhe-elämän kipupisteitä.

– Jokainen perheellinen joutuu tasapainoilemaan omien halujen ja mielenkiinnon kohteiden sekä perheen, lasten ja puolison toiveiden välillä, Tuomikko sanoo.

Elokuvan kohotettua realismia ovat sen nähneet Haglundin mukaan tulkinneet eri tavoin. Hän ei halua ohjata katsojaa mihinkään tiettyyn suuntaan.

– Monelle päähenkilön siirtyminen paikasta toiseen on psykologinen ilmiö, joka tapahtuu vahvasti hänen oman pään sisässä.

Markkinointi vaatii nokkeluutta

Elokuvfestivaalit tarjoavat pienen budjetin elokuville niiden kipeästi kaipaamaa näkyvyyttä. *Poissa*-elokuva on päätyneen kesän aikana esitetty jo Sodankylässä sekä Huhtamon maalaiselokuvfestivaalilla. Rauman jälkeen elokuva nähtiin Red Carpetissa Hyvinkäällä.

– Kun elokuvan markkinoin-

Poissa-elokuva kuvattiin monessa maassa. Panu Tuomikko itse kuvasi siihen kohtauksia Amerikan matkaltaan.

Arttu Haglundin (vas.) *Poissa*-elokuva valmistui omakustanteena. Pääosaa esittää Panu Tuomikko.

tibudjetti on nolla euroa, ongelma on se, miten yleisö löytää sen. Markkinointi vaatiikin kekseliäisyyttä, Haglund sanoo.

Näyttelijä Panu Tuomikon mukaan luovia ratkaisuja elokuvan esille tuomiseen haetaan usein sosiaalisesta mediasta.

Poissa on myöhemmin syksyllä tulossa myös elokuvateatterilevitykseen. Ajankohta saattaa olla suotuisampi kuin keväällä ensi-iltansa saaneiden pienten suomalaiselokuvien, joiden kohtalo-

na oli Haglundin mukaan jäädä Marvelin megahitin *Avengers: Endgamen* jalkoihin.

– Se oli katsotuin elokuva koskaan, ja sen tieltä piti tyhjentää salit muista elokuvista.

Yhdeksän pitkää vuotta

Elokuvatuotannot ovat usein pitkiä, mutta *Poissa*-elokuvan tekemiseen meni poikkeuksellisen kauan. Ohjaaja laskeskelee, että siitä on tarkalleen yhdeksän

vuotta, kun hän ensimmäisen kerran sai **Avi Heikkisen** käsikirjoituksen eteensä.

Alun perin sarjakuvaksi tarkoitettua käsikirjoituksen päätyminen pitkäksi elokuvaksi oli monivaiheinen prosessi. Haglund haki aluksi perinteisiä reittejä pitkän rahoitusta novellielokuvalle, mutta tulos oli nolla.

Ohjaaja ei luopunut ideastaan. – Elokuvan piti olla valmis 2015. En ollenkaan osannut etukäteen arvata, miten kauan sen tekeminen lopulta kestäisi.

Monessa maassa

Draamaa kuvattiin kaikkiaan 30 eri maassa, joskaan kaikki kuvatut kohtaukset eivät päätyneet elokuvaan. Elokuvan alussa on sarja pieniä väläyksiä, joissa näkyy, missä kaikkialla Panu Tuomikon esittämä päähenkilö teleporttailee.

Tuomikko kuvasi materiaalia myös itseksensä kiertäessään Route 66:tta Yhdysvalloissa vuonna 2013.

– Kävin 18 osavaltiossa. Kamera auton takakontista jalustalle, rinka selkään ja kuvaamaan, hän muistelee.

Tekijät hyödynsivät myös muiden ulkomaanmatkoja.

– Aina kun joku tuttavista oli menossa eksoottiseen kohteeseen, hänelle annettiin kamera mukaan, Haglund kertoo.

Elokuvan budjetti oli lopulta 20 000 euroa, joka koostui suurimmaksi osaksi työryhmän ruokkimisesta vuosien varrella. Haglundilla oli monta roolia, ohjaajan ja leikkaajan ohella hän oli myös muonittaja.

– Toki olisi hienoa saada keskittyä vain ohjaamiseen. Se varmasti näkyisi myös lopputuloksessa. Todennäköisesti tekisin erilaisen elokuvan.

Jälkikäteen hän on jopa miettinyt, olisiko pitänyt vaihtaa päähenkilöksi nainen.

– Pohdin pitkään, olisiko näkökulma tuorempi, jos kaikki tapahtuisi perheen äidille.

”Olen lapsuudesta saakka ollut *Back to the future* -elokuvien fani. Eka ajatukseni olikin se, että teleporttausta ei suomalaisessa elokuvassa ennen olekaan tehty.”

OHJAAJA ARTTU HAGLUND